जय मां भाय्

“पश्चाताप” या

म्ये पुचः

— दुर्गा लाल “ख्वबिलु” —

म्ये स्यंम्हः– श्री प्रदीप “शर्मा”

पिकापिं:—

लेख बहादुर “नेपामि”.

सुमन्त मान भाजु.

पिकापिनि पाखं—

सांस्कृतिक नखः , यञ्जा पुन्हीया उपलक्षे पिहाँ वोगु झीगु नेपाल भाषाया सामाजिक प्याखं " पश्चातापया " म्ये पुचः सफूया रूपे पिकाय् दुगु जिमिगु साप लय्ताया खँखः अज्ज थ्वहे सफुली नेपामि भाजु मय्जुपिनि अनुरोधानुसार प्याखंया दुनेच्वंगु " थःगुहे पहयागु म्ये " (लोक गीत) निपु स्वपु दुथ्याके खंगुलि जिमिगु मने भं हर्ष थाय्काल । छाय् कि थज्यागु म्यें (लोक गीत) देशया उत्थाने गुलि बः व्यू, व जिमिसं थन धयाच्वने माथें मताया ।

च्वोम्हस्या धापू—

खजा न जि कवि खः वा लेखक । परन्तु पासापिनिगु प्रोत्साहनं अपाय्जि नां दंम्ह राजनतिक, साहित्यिक तथा शिक्षक श्री प्रेमबहादुर वसा भाजुया थ्व "पश्चाताप" प्याखने जितः थःगु तुच्छ नुःगया मुखुगु भावना म्येयागु रुपे पिज्वंकेगु सौभाग्य प्राप्त जुल । अज्ज थुलि जक मखु झीगु "थःगुहे पहयागु म्येनं" वय्कःपिनिगु लिधंसां यानाहे फुथे सःथे च्वंकेगु प्रेरणा बीगु व थुकिया साफल्य स्वरुप म्ये पुचः सफूया रुपे पिकयादीपिं सहृदय पासा *लेखबहादुर* व *सुमन्तमान* भाजुपिन्त जिगु नुगलं वियागु सिरपाया वर्णन थनच्वंकेत जिगु चसांहे फु मता । लिस्सें आवलि जि थःगु विस्वासयात क्वातुका धाय्, भाषा व देश सेवाया लँय् जिगु थ्व प्रेरणा दिप्पा मकासे न्ह्यानां च्वनी ।

पुनश्चः-

प्रदीप शर्मा, गुम्ह थ्व म्येया लयकारखः, लय तय्‌गु ज्याय् वय्‌कया थ्व दक्के म्हापाँया प्रयास हे जूगुं वय्‌क यागु लय्‌ले थपाय्‌च्वो मिठास दु कि न्यनेमात्र श्रोतागणतय्‌गु म्हुतुइ “हाय्. हाय्. व अहा ! अहो !! धैगु शब्दं जाय् धुंकै. हानं उलिहे. मार्मिकता नं दु गुकिया प्रभाव न्यन्यो सकलया मिखां ख्वबि सललल वंय धुंकै छाय्‌कि वय्‌कः छह्म शास्त्रीय गानया अभिरूचक जूगुलिं थुलि गुण वय्‌कयाके दय्‌गु नैसर्गिक जू ।

जय मां माय्

मू-।१२ भिंनिगः [illegible]

मंगलाचरण

श्रीगु थ्व जीवन भौंया स्वांथें
रस विना जक विकां छुयाय् ॥ धु ॥
चेतनाया थीगु सिखां स्वो
ल्हा तुति खालीं च्वन्च्वना छाय् ॥ १ ॥
ल्वाना सिनाहे दैगु जीबन
सिना सिनाहे श्रीसं क्षाय् ॥ २ ॥

योगी :—

दर्शनदास

जीवन क्षण, पल्पसा समान, पिलिक्क त्वया थ्व ज्वीगु विलीन,
प्रेम, कामन तोति गुमान, हरि भजन यां हे जग प्राण !
दुनिया सीकि अपार
जाल, भेल व माया ममता, तोति सकल वेकार ॥ धु ॥
निन्हुया जीवन सपना खालि ज्वीमते प्राण विहाला ।
उरुय न्हिलाच्वन मस्त विलासी,
थुरुय दुःखीया चित्कार ॥ १ ॥
लोभ लालसा । छंगु जिगु छाय् ? छुं मदु यंकेगु साथ
मोक भकारी मयल जितः छुं,
जिगु धन राम पुकार ॥ २ ॥

सुधा जनकः—

वा, वारे पिया, फयूहे जुया
न्हिले जिनं स्वांहे जुया ॥ ध्रु ॥
क्वं-भाले ह्वोगु जिगु जीवन-स्वा
थ्वयाका याकनं छ्हे वया,
विन्ति थ्वया छं कारे घया ॥ १ ॥
प्रेमया न्हूगु संसार दयका
म्हितेका निम्ह स्नी न्हिला न्हिला,
म्हितेका छ जि, जि छहे जुया ॥ २ ॥

सुधा, कुञ्ज जनक, भृगुरामः—

सुधा- लोमंके मते न्हा खंला

ला व लुसिथें च्वन्च्वने माः म्ही
धैगु जितः छिं मखुला ॥ धु ॥

कुञ्ज– फय् वया हूँ स्वां मुसु काथें
न्हीके जितः छं मखुला
सुधा– वसन्त वय्‌वं कोयल हाथें
म्ये हाले यइच्वन द'ला ॥ १ ॥
सुधा– छि कृष्ण अले जि गोपी जुया
थौं थेंहे सदा म्हिते न्हयाला
कुञ्ज– दिल निगूसां स्वां व भँवरथें
छम्हहे ज्वीका मयोला ॥ २ ॥

कुञ्ज भृगुरामः—

अय् दिल जिगु छं धारे छकः
आशा यानाथें ज्वी न मज्वी॥धु०॥
जिगु दिलया दिल घाय् वहे छम्ह
वहेनं ज़िम्ह थौं ज्वी मज्वी
धाये मफुजिं लीपा छुज्वीं ॥ १ ॥
ज़िगु लॅय् गुलि दु कंत फुक
चीक़ा खिना वनेका छुज्वी
प्रेमया लागी सीका छुज्वी ॥ २ ॥

प्रेम-वार्ता

मिज़ं:- थौंवैला, कन्हे वैला, ताक्ला क्यन फुना चिकुला
मफु मय् जु पियाच्वनेआला, आशाजक वैलावैला
माया मदुला?
लःविया ह्यकागु स्वां जिं थ्वय् मदैला? ।।धु।।

मिसा— मां अबुया योम्ह म्हयाय् दतं फत जिहे छम्ह
'वा' छता घया दियमते नाप लाय् मासा
झासं दाइचा, झयालय् च्वंच्वने।
आय्बुयां छुयाय् दाइचा, ज़ि जक मन च्वंला धु ।।

मिज़ं— साया घाः करवं मस्यू, जिगु जक छं गथे सीगु
न्हिच्छि थन झयाप्यू वय्‌त आलु ब्वे पीवा
च्वंपि मदु, छं छु खँ ल्हाना ?
लः बियां व्हेकागु स्वां ……………

मिसा— थःगु घाः थम्हं जक स्यू,
जिगु छेँया खँ छिं छु मस्यू
बरु कन्हे पुन्ही मखुला गःचा हिले थें वय्‌का
दाइचा, ज्यूला मज्यूला
आय्बुयां……………

मिज़ं:— लुं हिति, वोह हिति,
ल्वंह हिति नं हिति हे मखुला ?
नापलाना बाय्‌गु स्वय्‌ला तसबिर जकसां
ज्युधया मय्‌जु उलि नं मथुला

लबियां व्हेकागु स्वां...............

मिसा:— पशुपति गुह्येश्वरी छें च्वना दरशन मदुला
मनदुनेसं तसबिर दै नं भोंया तसबिर मा:ला
दाइचा वें । मजूला?

आय् वुयां........

मिजं:— स्वां हल मुखू व्यना ज्वा याइम्ह पापी मखुला
वें याइम्ह छन्त नं अथेहे वोक्सी धासां द्वमदु
खला मखुला ल बिया व्हेय् कागुस्वां

मिसा:— थल, रुवप नेपादे, उलिमछि मिजं खना, छि
ज़ोम्ह खँ गुलु अय्नं जिला मखना, दाइचा
सत्य मखना

आयवुयां........

मिजं:— म्हगसे म्हंगु खँ छन्त क्रंसा छु जक धाइथें मस्यु
गुह्येश्वरीया न्ह्योने भ्ती निम्ह छयों छयों
ल्वाका घो चाहिंलागु, भिंला मभिंला ?
ल बिया........

मिसा:— थौंकन्हे बरखा मखुला, म्हिगतिनि पुवाचापिलछि
तर अय्न बालय्गुला चिकुलां तिनी
मखुला दाइचा, छिंजक मस्यूला,

चन्द्र लक्ष्मी लालः—

सिय स्वागु थन देह ज्वना
मद्दु सुं जन्म ज्यूपिं ॥ ध्रु ॥
वाना व्छो पीर हे प्यारा !
बढ़ेया पैर हिम्मतया
मन्हुसें कष्टया क़ंत
स्वैतं कीरति दैमखु स्वो ॥ १ ॥
सिनाहे स्वायूगु जीवन थ्व
सिइक़ं जुया ब्याकुल छाय् ?
जुइवं बन्द द्वार ब्वंगु
दुःख धाय्, था सुख धाय् ॥ २ ॥

आकाश वाणीः— भृगुराम

सपना, विपना, बिघ्न यातना
गुलि ज्वी छटपट ख्वी दना ?
पञ्ज़ः दुनेया मखु पंछी छ,
नारी नू तलवार ज्वना ।
विरह-व्यथां म्हन् दाःवल धाय्वं
दाय्के च्वने मते ल्वारे दना !
मिसा धैम्हनं मनू धका छं
क्यनेमा थन थ्व वन्धन चफुना !!

कुञ्ज भृगुराम

दिल छोय्का छंगु, ख्वया च्वना
थौं पापी खः जिं पाप याना ॥ ध्रु ॥
गुलि आशां दिल छं विल जितः
" बॉलाक ह्यका तैति " धका ;
अफ़शोच हरे ! बरबाद जुल
जीवन छंग जिं याना ॥ १ ॥
प्रेम वियोगया गीत जिगु
विन्ति छकः छं न्योरे वया
जिगु दुःख हरे ! थौं छहे विना
छटपट चा-न्हि जुया च्वना ॥ २ ॥

सुधा जनकः—

हाय ! हाय !! जि अबोला
जुल थौं बेसहारा ॥ ध्रु ॥
आँसिया हूँ तिमिला ख़्वोथें
गुलि ख्वये हरे ! जि सुला सुला ?
सुख संसारं कुतुवोम्ह नगूथें
दुःखया भमरी जि ख़्वैच्वना ॥ १ ॥
पञ्ज दुनेया पंछी थें स्वो
विधवाया जक जीवन मखुला ?

ख्वबि व ऋसुका साथ कया थौं
फुइगु जुल हा ! जिगु जीवनला ॥ २ ॥

थःगुहे पहयागु म्ये

मिजं- दैवया लीला ख्वयानं जिला बिदाला म्यू न्ह्यला ।
किपाला जिगु नुगले तया चोन्चोरे मज्यूला ॥
मिसा- हुँकन सिमाय् झंगत ख्वल वसन्त वनाला ।
जितःनं ख्वय्का भायसा झासं बीमखु बिदाला ॥
मिजं- करजोरी छन्त लुमंके बरू विदेशे च्वनानं ।
म्हाइपुगु छचाना छन्तहे खने म्हगसा थ्व किपाय्नं ॥
मिसा- छु ज्वीन छु ज्वी व पिनि देशे भायांला पियारा ।
घौछिनं बाया च्वनेका मधा पापी थ्व मायांला ॥
मिजँ- थान्यान बुंज्या ह्हातुति खाली निर्वाह जुइला ।
विदेश वनां सीगुला मखु जक छु मस्यूला ॥
मिसा- थःगुदे तोता स्वर्ग हे वंसां ज्वीमखु थुलिला ।
भीनिम्हं नाप दुहुथे नया न्ह्यलेका मज्यूला ॥
मिजँ- ज्यामिया ज्याला ख्वबिदु खालि भीगु थ्व देशेला ।
विदेशे च्वने फुलि हे जुया सुख्दै भचाला ॥
सिसा- थःगु छें स्यनाँ वनि थाय् ल्हसं च्वनगु हेला न्हाँ
स्यंगु छें बरू दयके का नुरे जीवन लल्हाना ॥

सुधा जनकः—

तिमिला ! म्वाल छ धौंहुँ
ख्वया च्वने जि याकःचा ॥ ध्रु ॥
सुथ व न्हि वसन्ध्या रात गुलि
ख्वया ख्वया ज़ि बिकेधुन
छोया च्वंगु नुगः ख्वविंजागु मिखा
विनती जिगु स्वय म्वाल छ हूँ ॥ १ ॥
असहाय हरे ! जि अभागी मिसा,
सपनाया मुले द, बास मदु
ख्वया च्वंम्ह खना भतिहे माया मदु
निरदय सिल जिं दुनिया थौं ॥ २ ॥

कुञ्ज भृगुराम

थुलि घाः दिले थौं ज्वीगु मस्यू
जि प्रेम याना थुलि ज्वीगु मस्यू ॥ ध्रु ॥
निन्हु वास कया वन पंछी ब्वया
जिगु मनया ख्यले सुन्य हया;
बाये मालि धक्का जि सत्य मस्यू
ख्वय् म्वाल छ ए ! घाः जूगु नुगः
दुनियानं छंग मर्म मथू,

छ ख्वल धका थन ख्वैम्ह सु दु ॥२॥
जि ख्वयूवं छं न्हिले वोसा
हायँ हायँ न्हयाब्ले ख्वय् जि बरू
प्राए अले जि तोते छन्हु ॥ ६ ॥

श्याम

यो ता ! ख्वबि हुया नू झ वने
सुख सपनाया हूं गगने ॥ ध्रु ॥
बिरहया मिं छंगु जीवन
छासिंथें छोय्के मते
ख्वाल तता ! छ ख्वेमते नू
दुःखं गुलि दाय्का च्वने ॥ १ ॥
मनू मनूले हेला मदु अन
न्हिला न्हिला नू ख्वबि हुया
जःखः थनया काल थजापिं
मयल च्वने ता ! झी वने ॥ २ ॥

योगी

यायग सुनां अभिमान जगते
यायग़ु सुनां अभिमान ।।
ला, हि व क्वँया दयकातग़ु छ्गँ
फसं कय्‌व घेचुला वनी ।
दँसें निसेंहे, थौंला, कन्हेला
भुखाय् ब्वयव हे दुनावती ।।

निन्हुया पाहाँ वयाजुया थ्री
वने मानि अलेला मशान ।
जुजु परजा व तमि चीमिया
सकस्यां जुइ थ्व निदा ।।
माया, ममता, धन दौलथया
व्यरथ यायग़ गुमान,
चब्बुक तोता वन थ्व जगतं
सकलें जुइग़ु समान ।

थःगुहे पहयागु म्ये

ज्यापुनी— ल्वय् लंगु तादुगु मखुनि म्हाय् मते कंगाले छि
छिछि मयल दिकादिसं खःमू छ्वय्‌मखु जिं
प्राण नाथ, करयाना दियमते हाज्वल बिनती

ज्यापुः— ज्यापुया काय्‌मचा नानी कँगालिसे ल्वानां
च्वनी, जनमया फल थ्व छं मस्युनी
पने मते प्यारी ल्वगि धका द, हनिचित जाकि
मदुनि ॥

ज्यापुनीः—जःला खलां छु जक घाइदन्ह्यसु लाया धंदिसं
रे छि, दुथें नथा सुखथें भापा च्वंच्वने म्ही
नसाया निम्ति वनेगुहे मखुला ? छि दिसं
बरू वने ज़ि ॥

ज्यापुः— धौ बजि नय्‌थें मखु कगाले ज्या याय धैगु,
उकीसनं मिसा जातं फै हे मखु ।
म्याल प्रिय हुँ मचा ख्वल दुने, नसा ज्वना
वय्‌का जि हुँ

ज्यापुनीः—मिसा जक शालिक मखु छिं, छु ज्याय् ख्येले
मदुपिं
नेपाया म्ह्याय् मचा खः छिं ल्वाय् सपिं !
म्याल छि म्हास, ञ्चठाय दिसं, क़ँगाले जिहे
वने थौं ॥

एन. के. "रोशन"

नेपाल प्रेस, असन त्यौड ।